

Lausunto

18.10.2022

Asia: VN/21695/2022

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Tämä lausunto jätetään yhteisesti Kokkolan seudun työllisyyden kuntakokeilun ja siinä mukana olevien kuntien puolesta.

Esityksessä esitetään, että kuntakokeilulakiin tehtäisiin selkeyttävä muutos, jonka perusteella kuntakokeilualueen kunnalla olisi oikeus tehdä päätös siitä, täyttääkö henkilö Työkanava Oy -nimisestä osakeyhtiöstä annetun lain mukaiset edellytykset yhtiöön työllistämiseksi.

Tämä esitys nähdään hyvänä muutoksena, sillä Työkanava Oy:n kohderyhmä on pääsääntöisesti jo kuntakokeilujen alkaessa siirretty kuntakokeiluiden hoidettavaksi. Tämä mahdollistaa sen, että kohderyhmän parhaiten tuntevat asiantuntijat voivat päättää omien asiakkaidensa edellytyksistä Työkanava yhtiöön työllistymiseksi. Muutos sujuvoittaa paitsi asiakasohjausta ilman turhia välikäsiä, se vähentää TE-toimistoille siirtyvää työtä ja eritoten asiakkaan soveltuvuuden päällekkäisarviointia ja siten päällekkäistyötä.

On kuitenkin tärkeää, että Työkanava Oy:n toiminnassa huomioidaan alueiden tasapuoliset mahdollisuudet hyödyntää Työkanava Oy:n toimintaa. Toimintaa käynnistäessä tulee huolehtia siitä, että yhtiön toimintaa jalkautetaan tasaisesti ympäri Suomea. Tällä varmistetaan se, että kohderyhmän asiakkailla on yhtäläiset mahdollisuudet työllistyä yhtiöön asuinpaikasta ja kotikunnasta riippumatta. Toiminnan tarvetta alueellisesti ei pitäisi tarkastella yksiselitteisesti matalalla työttömyysprosentilla, vaan siinä tulisi huomioida myös muita indikaattoreita, kuten pidempää työttömyyttä tai työvoiman ulkopuolelle siirtyvien määrää. Toiminnan kattavuus joka puolelle tulee varmistaa, eikä asiakkaita saa asettaa eriarvoiseen asemaan asuinalueen mukaan. Asiakkaiden yhdenvertaisuus ja palveluiden saavutettavuus ovat olleet keskiössä koko

työllisyydenhoidon uudistuksen, joten on tärkeää huomioida samat toimintaperiaatteet myös Työkanava OY:n toiminnassa.

Työkanavaan ja sen toimintaan liittyvän tiedotuksen ja viestinnän tulee olla aktiivista yhdenmukaista, samanaikaista sekä samansisältöistä TE-palveluille ja kokeilukunnille. Yhtiön tulee huolehtia kehittämisen ja koordinoinnin lisänä riittävällä tavalla myös kuntakokeilujen informointi, tiedottaminen ja opastaminen yhtiön toimintaan liittyen.

Esityksessä on mainittu Työkanava OY:hyn ohjaamisen olevan osa normaalia palvelutarpeen arviointia eikä lisäresursseille nähdä tarpeita. Muutoksessa on kuitenkin hyvä huomioida se, että tarvittavien tehtävien vaatimat resurssit siirtyvät tehtävien mukana kokeilukunnille, mikäli tehtävään sisältyy palvelutarpeen arvioinnin lisäksi muuta työtä tai kustannuksia. On siis tärkeää huomioida kuntien vastuun lisääntyessä myös se, ettei siitä aiheudu lisäkuluja kunnille.

Huomioiden tulevat muutokset ja julkisten yrityspalveluiden siirtyminen kunnille, kyseessä olevaa toimintaa tulisi linkittää aktiivisesti kuntien olemassa oleviin yritys- ja elinvoimapalveluihin.

Esityksessä esitetään myös, että työllisyyden edistämien kuntakokeilusta annetussa laissa tarkoitettujen kokeilukuntien asiakkaita olisivat myös kunnassa asuvat henkilöt, joille on myönnetty oleskelulupa ulkomaalaislain 110 §:n nojalla eli joille annetaan ulkomaalaislain 109 §:ssä tarkoitettua tilapäistä suojelua. Uutta asiakasryhmää ei siten koskisi edellytys kotikuntalaisesta tarkoitettua kotikunnasta.

Tämä esitys tuo selkeyttä ja yhdenvertaisuutta kotikuntaoikeuden saavien sekä tilapäisen suojelun piirissä olevien henkilöiden asemaan. Se myös selkeyttää paitsi asiakkaiden, että asiakkaita ohjaavien ja muiden yhteistyötahojen näkökulmasta työllisyyden viranomaisvastuuta.

Muutoksessa ja tehtävien siirrossa valtiolta kunnille tulee kuitenkin huolehtia siitä, että samanaikaisesti siirtyvät tehtävien hoitamiseen tarvittavat henkilöstöresurssit. On hyvä, että esityksessä on otettu huomioon mahdollinen 40 htv:n valtakunnallinen resurssilisäys, mutta laskennallinen resurssi ei huomio muutoksia tilapäistä suojelua tarvitsevien määrässä vuoden aikana. Kuntiin siirrettiin keväällä 2022 toukokuussa 2.5 uuden asiakaspalvelumallin myötä asiakkuuksia, jotka olivat aiemmin vuonna 2021 TE-toimistojen asiakkaita ja joiden pohjalta aiemmat resurssilaskelmat tehtiin. Näiden uusien asiakkaiden myötä resurssija ei siirtynyt ja ne ovat lisänneet asiakaskuorman ja resurssitarpeiden epäsuhtaa kokeilussa. Tämän vuoksi on tärkeää, että uusien siirtyvien tehtävien lisänä kuntiin osoitetaan tehtävään hoitamiseen tarvittavat resurssit.

Muutoksia koskevan tiedotuksen ja viestinnän tulee jatkossakin olla yhdenmukaista, samanaikaista ja samansisältöistä TE-palveluille ja kokeilukunnille.

Järvenpää Jussi
Kokkolan kaupunki, kaupunginkanslia - Kokkolan seudun työllisyyden
kuntakokeilu, Sanna-Mari Levijoki